#DeIndustrie MaaktHetHier!

Brief Industriecoalitie over de Energiebesparingsplicht 2027
"Energiebesparingsplicht 2027: kies voor daadwerkelijke energiebesparing"

Aan de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Betreft: Energiebesparingsplicht 2027: kies voor daadwerkelijke energiebesparing

Geachte leden van de Tweede Kamer,

De Nederlandse industrie werkt aan verduurzaming. Energiebesparing verlaagt de CO_2-uitstoot, vermindert onze energie-afhankelijkheid en kan bijdragen aan een efficiënter gebruik van het elektriciteitsnet. Het kabinet stelt voor de energiebesparingsplicht voor bedrijven aan te scherpen van een terugverdientijd van 5 naar 7 jaar en daarbij de ondergrens voor het MKB gelijk te laten. Dit lijkt logisch, maar heeft grote impact op Industrie en MKB.

Wij, de voorzitters van de branches verenigd in de Industriecoalitie, doen een dringend beroep op uw Kamer om te kiezen voor daadwerkelijke in plaats van theoretische energiebesparing. Onze oproep: houd de terugverdientijd bij de energiebesparingsplicht op vijf jaar, verhoog de ondergrens van 50.000 kWh en richt uitvoering van dit beleid en handhaving op besparingen die bedrijven daadwerkelijk kunnen realiseren**.**

Voor onze oproep zijn vijf duidelijke redenen:

1. **Zeven jaar is geen Europese verplichting.** De verhoging van vijf naar zeven jaar is een Nederlandse beleidskeuze die de verplichtingen voor bedrijven verder verzwaart. Het is een aanscherping van de al bestaande nationale kop van vijf jaar. Iets dat het Coalitieakkoord juist wil tegengaan.
2. **De aanscherping verhoogt de regeldruk en kost € 1 miljard aan investeringsruimte.** Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) gaf op 2 juni 2026 het zwaarste dictum: "het voorstel niet vaststellen zolang nut noodzaak, proportionaliteit en regeldruk onvoldoende zijn onderbouwd."
3. **Verplichten zal de verduurzaming juist tegenwerken i.p.v. bevorderen.** Nog meer verplichte maatregelen beperken de toegang tot stimuleringsregelingen zoals VEKI en SDE++ en nemen investeringsruimte weg voor andere meer kosteneffectieve vormen van verduurzaming.
4. **Ontzie het MKB en focus de handhaving.** Een hogere ondergrens van bijv. 100.000 KWh kan duizenden MKB-bedrijven met minimaal besparingspotentieel ontzien. Daardoor kunnen Omgevingsdiensten doelmatiger werken en een gelijk speelveld bevorderen.
5. **Kies voor daadwerkelijke besparing.** Industriële energiebesparing is technisch complex. Praktijkgerichte programma's zoals VIBE-2030 sluiten beter aan bij wat bedrijven nodig hebben om het besparingspotentieel daadwerkelijk te realiseren.

De industrie vraagt niet om minder ambitie, maar wil vooral **meer resultaat**. Bureau CE Delft, De Algemene Rekenkamer en het ATR constateren in hun adviezen allemaal dat de bestaande energiebesparingsplicht nog stevige knelpunten kent in administratieve lastendruk, naleving, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Verdere aanscherping voordat deze problemen zijn opgelost, vergroot de lasten zonder zekerheid dat de berekende energiebesparing daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Het advies van de Raad van State wordt medio december verwacht. **Zonder interventie van uw Kamer zal dit in werking treden op 1 januari 2027 met grote impact op MKB en Industrie.**

Onze dringende oproep aan uw Kamer is daarom: voeg geen extra nationale kop toe, houd de terugverdientijd op vijf jaar, verhoog de ondergrens van 50.000 kWh naar minimaal 100.000 kWh én kies samen met het bedrijfsleven voor echte, uitvoerbare energiebesparing.

Hoogachtend,

De voorzitters van de branches verenigd in de Industriecoalitie:

- ***Jacco Vonhof - Deltalinqs***
- ***Theo Henrar - FME***
- ***Peter Molengraaf - VEMW***
- ***Ronald van Klaveren - VNCI***
- ***Joop Atsma - VOTOB***
- ***Tabita Verburg - Smart Delta Resources***
- ***Jan-Willem van den Beukel - VEMOBIN***
- ***Nienke Homan - KNB***
- ***Peter van Rhede van der Kloot - VNG***

Bijlagen:

- **Bijlage 1: nadere onderbouwing AMVB Energiebesparingsplicht**
- **Bijlage 2: Onderzoeksrapporten en programma VIBE 2030**

Bijlage 1: nadere onderbouwing AMVB Energiebesparingsplicht

1. Zeven jaar is geen Europese verplichting

De verhoging van de terugverdientijd van vijf naar zeven jaar volgt niet rechtstreeks uit de EED. De Europese richtlijn schrijft geen algemene terugverdientermijn van zeven jaar voor. Voor energie-audits wordt uitgegaan van kosteneffectiviteit en waar mogelijk van levenscycluskostenanalyses in plaats van eenvoudige terugverdientijden. De EED hanteert als norm hiervoor drie jaar.

Nederland maakt dus zelf de keuze om een groter aantal investeringen wettelijk verplicht te stellen. Voor internationaal concurrerende industriële bedrijven komt die aanscherping bovenop bestaande Nederlandse uitdagingen zoals hoge energie- en netkosten en beperkte netcapaciteit.

2. Circa € 1 miljard extra investering zonder overtuigende onderbouwing

Volgens het Adviescollege toetsing regeldruk leidt de verhoging van vijf naar zeven jaar tot **circa € 1 miljard aan initiële investeringen** voor de extra verplicht gestelde energiebesparingsmaatregelen. De toelichting raamt het theoretische aanvullende besparingspotentieel daarvan op circa **11 PJ**.

Het ATR vindt echter onvoldoende onderbouwd waarom deze aanscherping nu noodzakelijk is en of de forse regeldrukkosten proportioneel zijn. Het college wijst erop dat de bestaande energiebesparingsplicht nog belangrijke knelpunten kent en dat eerst de werking daarvan kan worden verbeterd.

Het is daarom niet proportioneel om bedrijven eerst tot circa € 1 miljard aan additionele investeringen te verplichten zonder voldoende zekerheid over de daadwerkelijk additioneel gerealiseerde besparing. Bedrijven hebben sowieso veel meer tijd nodig om investeringen te financieren en in te plannen. Dit alles komt bovendien in een tijd waarin bedrijven al te maken hebben met sterk stijgende kosten zoals de gestegen marktprijzen, energiebelastingen en de netkosten die op 1 januari met +20% toenemen.

3. Verplichtingen kunnen financiële stimulering verdringen

Een verhoging van de terugverdientijd betekent dat meer verduurzamingsmaatregelen verplicht worden. Dat heeft gevolgen voor financiële stimuleringsinstrumenten: wanneer een maatregel wettelijk verplicht is, kan deze buiten de systematiek van onder meer **SDE++ en VEKI** vallen.

Hierdoor ontstaat een ongewenste verschuiving van **stimuleren naar verplichten**. Dit is extra problematisch voor industriële ondernemingen omdat dezelfde investeringsruimte ook nodig is voor elektrificatie, procesvernieuwing, CO_2-reductie en aanpassing aan netcongestie.

De centrale vraag moet daarom niet zijn hoeveel maatregelen de overheid verplicht kan stellen, maar met welke combinatie van verplichtingen en stimulering iedere geïnvesteerde euro de grootste verduurzamingswinst oplevert.

4. Voorkom disproportionele lasten voor het MKB

De huidige ondergrens van **50.000 kWh** houdt een zeer grote groep relatief kleine energiegebruikers binnen de energiebesparingsplicht. Een verhoging van de ondergrens naar 200.000kWh zou circa **20.000 MKB-bedrijven** kunnen ontzien.

Voor kleine ondernemingen zijn de relatieve lasten van rapportage, advisering, uitvoering en toezicht groot, terwijl het absolute besparingspotentieel per bedrijf beperkt kan zijn.

Ook voor het bevoegd gezag is focus noodzakelijk. Door tienduizenden kleinere gebruikers binnen het systeem te houden, moet de beschikbare toezichtscapaciteit over een zeer grote doelgroep worden verdeeld. Daarmee dreigt een paradox: er komen meer verplichtingen, terwijl daadwerkelijke controle en handhaving moeilijker worden.

Een hogere ondergrens maakt het mogelijk capaciteit te concentreren op grotere energieverbruikers, waar per bedrijf substantieel meer besparing kan worden gerealiseerd.

5. Kies bij de industrie voor daadwerkelijke besparing en VIBE-2030

Industriële energiebesparing is technisch complex. Productieprocessen, warmte, koeling, aandrijvingen, perslucht, elektrificatie en procesintegratie zijn met elkaar verbonden. Een investering moet bovendien passen binnen productieplanning, natuurlijke vervangingsmomenten, vergunningverlening en de beschikbare capaciteit op het elektriciteitsnet.

Daarom hebben FME en VEMW **VIBE-2030, Versnelling Industriële Besparing van Energie**, opgezet. Het programma richt zich op grote energiegebruikers en brengt vraag, technologie en expertise samen om het aanwezige besparingspotentieel daadwerkelijk te realiseren.

Dat illustreert waarom de focus moet verschuiven van **theoretisch verplicht stellen naar praktisch realiseren**.

Adviescollege toetsing regeldruk constateert eveneens dat de bestaande energiebesparingsplicht nog problemen kent met naleving, bruikbaarheid van rapportages en toezicht, terwijl de bijdrage van de bestaande plicht aan extra CO_2-reductie onvoldoende aantoonbaar is.

De meest effectieve route is daarom: **verbeter eerst de bestaande plicht, concentreer toezicht op bedrijven met substantieel besparingspotentieel en ondersteun industriële ondernemingen praktisch bij de uitvoering.** Zo wordt schaarse investerings- en uitvoeringscapaciteit gebruikt voor echte energiebesparing in plaats van voor theoretisch besparingspotentieel.

Bijlage 2: Onderzoeksrapporten en programma VIBE 2030

Rapporten van de Algemene Rekenkamer en lokale rekenkamers

- Algemene Rekenkamer: Energiebesparingsplicht 2008–2023, Hoge ambities, onbekend resultaat.
- Volledig rapport Algemene Rekenkamer

Dit rapport laat zien dat circa 90.000 bedrijven en instellingen onder de plicht vielen. De doelgroep nam daarna toe tot ca. 107.500 bedrijven en instellingen. Voor één controle per vier jaar zijn dan jaarlijks circa 27.000 controles nodig, terwijl er jaarlijks circa 9.400 controles werden uitgevoerd. De Rekenkamer acht niet aannemelijk dat de energiebesparingsambities in de onderzochte periode zijn gehaald.

Rapporten van CE Delft

Evaluatie van de aangescherpte energiebesparingsplicht

- CE Delft: Evaluatie aanscherping energiebesparingsplicht

- Officiële publicatie op Rijksoverheid.nl
  De evaluatie is als bijlage bij de Kamerbrief van 18 december 2025 aan de Tweede Kamer aangeboden. Het CE rapport concludeert dat de huidige ondergrenzen uit 2008 niet goed zijn onderbouwd en nooit eerder zijn geëvalueerd. Het onderzochte voorkeursmodel verhoogt de elektriciteitsgrens naar 200.000 kWh en beoogt de lasten sterk te verlagen voor 20.000 MKB bedrijven, met behoud van het grootste deel van het relevante energiegebruik en besparingspotentieel.

Adviezen van Adviescollege toetsing regeldruk

- ATR-advies van 2 juni 2026
  Eerste formele advies over de actualisatie. ATR gaf het zwaarste dictum: het voorstel niet vaststellen zolang nut, noodzaak, proportionaliteit en regeldruk onvoldoende zijn onderbouwd.
- Aanvullende zienswijze ATR van 3 juli 2026
  ATR bleef na aanpassing van het voorstel kritisch. De toelichting raamde circa 11 PJ energiebesparing en ongeveer € 1 miljard aan investeringen, maar de kwantitatieve onderbouwing van de regeldruk bleef volgens ATR tekortschieten.
- ATR-advies over de wijzigingsregeling van 21 augustus 2026
  Relevant voor de aangepaste Omgevingsregeling en EML.
- Later ATR-advies over regeling en EML
  ATR herhaalde dat onvoldoende was onderbouwd in hoeverre de verhoging naar zeven jaar daadwerkelijk extra energiebesparing en CO_2-reductie oplevert.

Alternatieve oplossing Programma VIBE-2030

- Officiële website VIBE-2030
  Centrale bron met programma-informatie en toolkits. VIBE-2030 is een vijfjarig initiatief van FME en VEMW en richt zich op praktische industriële energiebesparing.
- VIBE meldt dat tot 40% minder energieverbruik mogelijk is.
- Toolkit
  Voor de branches NRK (kunststof producenten) en MVO (Margarine Vet en Oliën) zijn de eerste Toolkits gereed. De Navigator van VIBE voor de MVO is 154 pagina's groot. De navigator voor de NRK is 175 pagina's. Hiermee wordt aangetoond dat energiebesparing in de industrie een veel complexer proces is dan het aflopen van een lijst van verplichte maatregelen.